

МИСТЕЦЬКІ КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ В ФАХОВІЙ ОСВІТІ

УДК 378:37

КРЕАТИВНІ ПРАКТИКИ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ В КЛАСІ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

А.В. Коленко кандидат педагогічних наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: театральна педагогіка, тренінг, акторська майстерність, сценічний рух, словесна дія.

На тлі появи нових сценічних форм та режисерських експериментів, особливої актуальності набуває потреба в професійних акторах, які сформовані на сучасних тренінгових прийомах та методах. Сценічне слово, рух і жест – це основні засоби виразності драматичного актора тому, театральна педагогіка в класі акторської майстерності повинна приділяти багато уваги поєднанню цих складових акторської виконавської техніки.

На жаль, можемо констатувати, що сучасні драматичні актори недостатньо підготовлені фізично, а деякі, навіть, маючи вади мовлення, поєднують слово в русі, що свідчить про технічну недосконалість акторської гри. Як результат, низька мистецька якість вистави та незадоволений глядач.

Пріоритетом театральної педагогіки стає пошук тренінгових методів, методик та підходів задля вирішення цієї нагальної проблеми – технічної виконавської недосконалісті драматичних акторів. Вибір тренінгових методик для підготовки драматичного актора повинен базуватися на поєднанні словесної дії, сценічного руху та жесту тому, що від актора на сцені, перш за все, вимагається життєва правда, де всі ці складові є невід'ємною частиною акторської майстерності.

Сучасна світова школа сценічного руху зародилася у ХІХ ст.: засновник інституту ритміки Еміль Жак-Далькроз, композитор і педагог, надихнувся творчістю популярної на той час танцівниці А. Дункан та запропонував у навчанні новий метод виховання учнів. Він поєднав музику, слово, рух, сольфеджіо та імпровізацію. Метод мав назву «система ритмічної гімнастики».

Пізніше учні Е. Жак-Далькроза впроваджували цей метод виховання акторів у своїх сценічних педагогічних практиках. Надія Стурова, учениця Далькроза, поєднала музику та багато сценічних бойових прийомів з координаційними вправами та технікою падіння, з додаванням мовленнєво-рухової координації. Згодом цей метод став основним у викладанні сценічного руху в театральних школах України та багатьох мистецьких школах світу.

Розглядаючи важливість тренінгових навчальних технологій слід особливо виділити актора та педагога Михайла Чехова, який впровадив у

виховання акторів свою авторську систему, яку зараз так і називають «Система Михайла Чехова». В цій системі, шляхом спеціально підібраних вправ, Чехов пропонує акторам народжувати рух тільки тоді, коли з'являється усвідомлення внутрішнього психологічного процесу.

Є припущення, що система М. Чехова мала вплив на Тадаші Сузукі – найвідомішого японського режисера ХХ ст., засновника авангардного театру «Васеда Шо-Гекіо» який вважав, що актору, перш за все, треба розвивати своє тіло, вірно розподіляти та використовувати енергію, внаслідок чого формується ідеальна техніка голосоведіння, максимальна концентрація на собі, виразність злагоджених мінімалістичних жестів [1]. Так само, як і Чехов, Сузукі будував свій акторський метод на тому, що слово не може народитися тільки технічно, за допомогою мовного апарату, дикції та артикуляції звуків, а весь фізичний апарат актора повинен брати участь в народженні слова: – «жест тісно пов'язаний зі словом, відтак, слово не народиться без внутрішнього тілесного відчуття та ритму» [3]. Натомість Чехов вважав, що сценічний рух, поза, жест і міміка має народитися від тілесного імпульсу. Метод роботи Сузукі з акторами, який має назву «Suzuki Method of Actor Training», розглянувши у дослідженні «Мистецтво тиші: театральна практика Т. Сузукі Пол Аллен. [2] Р. Льюїс, зазначаючи унікальність методики Сузукі, головним виділяє поєднання сценічного руху з мовно-голосовими практиками, де він протиставляє «свідоме» «несвідомому». Думки та емоції акторів транслюються не через слова, а через мовленнєвий звук і ритм [1]. На сьогодні метод є дуже популярним серед мистецьких шкіл США. Унікальність методики акторського тренінгу Т. Сузукі, як зазначає Р. Льюїс, полягає в поєднанні сценічного руху з мовно-голосовими практиками, де він протиставляє «свідоме» «несвідомому». Думки та емоції акторів транслюються не через слова, а через мовленнєвий звук і ритм [1]. Нині метод є надзвичайно популярним серед мистецьких шкіл Америки.

Аналіз різноманітних тренінгових методів роботи з акторами, де поєднуються словесна дія та сценічний рух, надає можливість театральним педагогам розглянути та залучити в освітній процес тренінгові педагогічні технології, які розкривають психофізичні можливості актора та його загальну акторську техніку. Методика Е. Жак-Далькроза, Н. Стурової, М. Чехова, Т. Сузукі та подібні методики, особливо корисні для формування майбутніх акторів драматичного театру і кіно.

Список використаних джерел

1. Хлистун Олена (2017) “Феномен методики акторського тренінгу Тадаші Сузукі” Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (17) 209-217.
2. Allain P. (2002) *The Art of Stillness: The Theatre Practice of Tadashi Suzuki* . Paul Allain. –London : Methuen.
3. Suzuki T. (1986) *The Way of Acting: The Theatre Writings of Tadashi Suzuki*. Tadashi Suzuki. –New York : Theatre Communications Group